

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУМУ ВИТОКУ В МЕРЕЖАХ 0.38 кВ У ТВАРИННИЦЬКИХ ПРИМІЩЕННЯХ

В.П. Герасименко, здобувач*

*Н.В. Майбородіна, кандидат фізико-математичних наук
ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»*

Проведено аналіз експериментального дослідження величин струмів споживання та струму витоку в лінії 0.38 кВ. Наведено методика та технічне забезпечення експерименту.

Струм споживання, струм витоку, захист, ізоляція, дослідна установка.

Одним із факторів, що негативно впливають на здоров'я та продуктивність великої рогатої худоби, є вплив струму витоку. У сильні морози волога, що виділяється тваринами конденсується на залізобетонних стінах і стелях. Оскільки електроустаткування не завжди відповідає умовам навколишнього середовища, то на його не струмоведучих частинах може з'являтися струм витоку. Струм витоку також може з'являтися в результаті виникнення аварійного режиму в електричній мережі. Причинами появи струму витоку можуть бути: однофазне коротке замикання на металеві корпуси електроустановок; обрив нульового проводу та доторкання його в місці обриву до фазного проводу; виконання зварювальних робіт; значна несиметрія напруги живлення. Струм витоку, навіть при малих значеннях, впливає на молочну продуктивність великої рогатої худоби [1, 2, 3].

Мета досліджень – проведення аналізу динаміки зміни досліджуваних величин у часі на основі отриманих експериментальних даних, наведення технічного забезпечення експерименту, а також схеми експериментальної установки.

Матеріали та методика досліджень. На цей час основним методом контролю стану ізоляції залишається метод вимірювання опору ізоляції за допомогою мегомметра. У цьому методі вимірюється по черзі опір ізоляції кожної фази щодо землі та опір між кожною парою фаз за відсутності напруги. Головний недолік цього методу полягає в періодичності контролю опору ізоляції. Отже, немає гарантії, що при експлуатації електроустаткування між двома випробуваннями не відбудеться аварійних пошкоджень ізоляції [4].

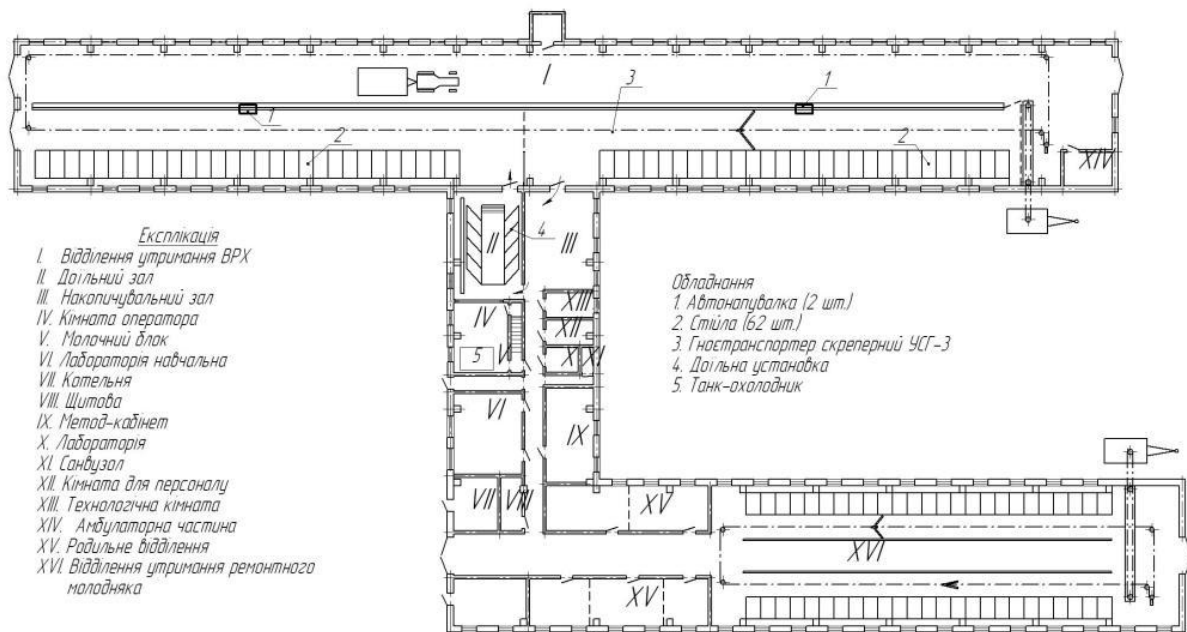
Також слід зазначити, що вимірювана мегомметром величина опору ізоляції не відповідає дійсному значенню при змінній напрузі 220В. По-перше, оскільки вимірювання проводяться при постійній напрузі, то не враховується складова ємнісного опору ізоляції. По-друге, величини омичного опору ізоляції для постійного і змінного струму різні. По-третє,

оскільки опір ізоляції нелінійно залежить від прикладеної напруги, то значення опору ізоляції при напрузі мегомметра 1000В і при фазній напрузі мережі відрізняться [5, 6].

Більшість з розроблених пристроїв контролю ізоляції призначені для роботи в мережах з ізольованою нейтраллю (УАКИ, АЗАК, РУ і т. п.). Для мереж з глухозаземленою нейтраллю, не дивлячись на актуальність проблеми, явно недостатньо розробок і практично всі вони належать до 70 - 80 років двадцятого століття. Жодна з них при цьому не набула широкого поширення. Найчастіше згадуваною в літературі є схема контролю ізоляції, що працює на струмах нульової послідовності [7].

Таким чином, вказані вище причини підтверджують необхідність здійснення безперервного контролю ізоляції шляхом застосування більш досконалих пристроїв.

Результати досліджень. Створена установка була встановлена в щитовій корівника на навчально-дослідному господарстві Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут». На рис.1 зображено план корівника.

Рис.1. План корівника

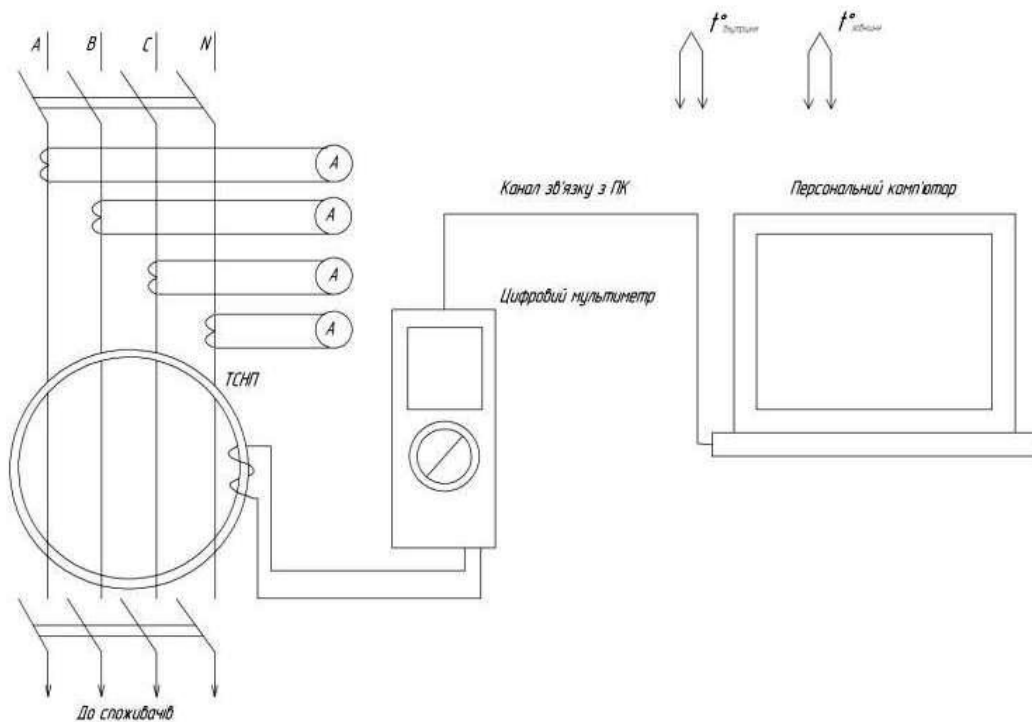
Створена дослідна установка дозволяє вимірювати величину струму в фазах А, В, С; у нульовому проводі N; величину струму витоку; температуру в середині та зовні приміщення. На рис.2 зображено дослідну установку, що встановлена і підключена в щитовій корівника, схему цієї дослідної установки наведено на рис.3.

На рис. 4–8 наведено результати досліджень, які показують динаміку зміни в часі досліджуваних величин. Дослідження проводилися трьома групами по 222 виміри в кожній, тому на кожному рисунку наведено три

різні графіки. Для обробки даних використовуємо пакет програм MS Office надбудову Microsoft Excel в меню "Сервіс\Анализ данных\Описательная статистика". Рівень надійності вибираємо 95 %.

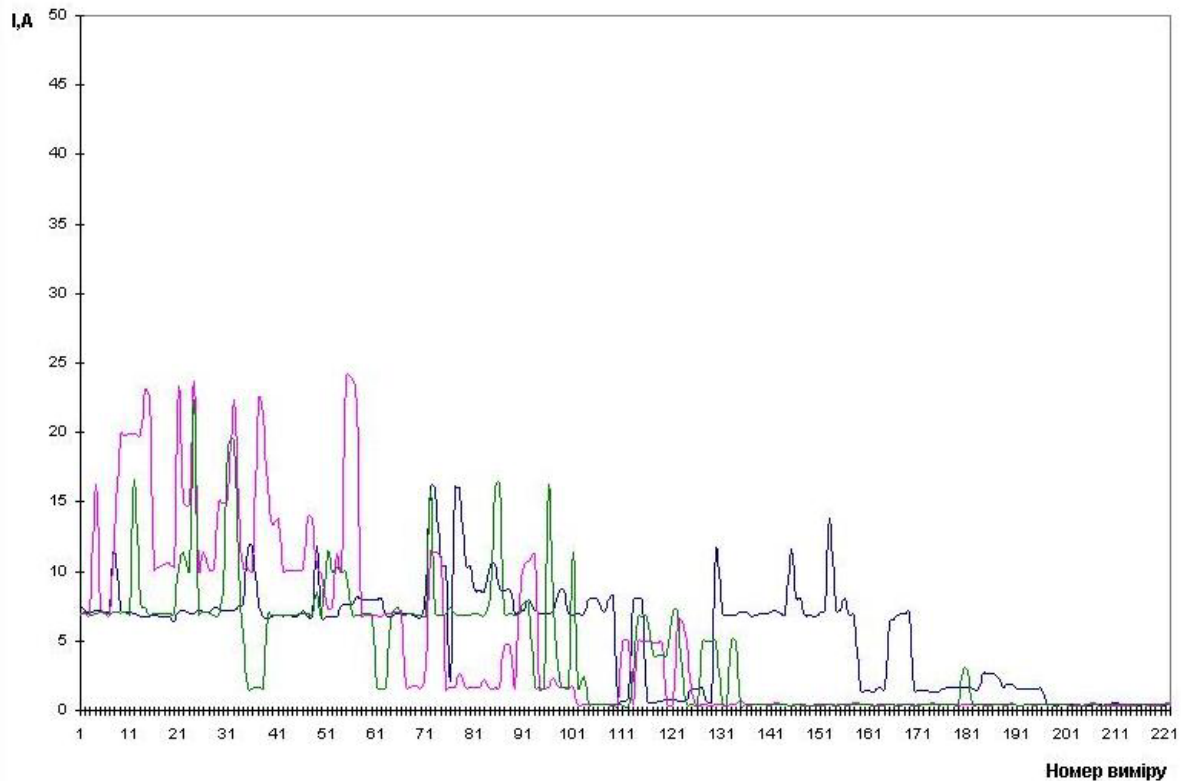

Рис.2. Дослідна установка в щитовій корівника

Рис.3. Схема дослідної установки

На рис.4 зображено результати вимірювання струму споживання в фазі А.

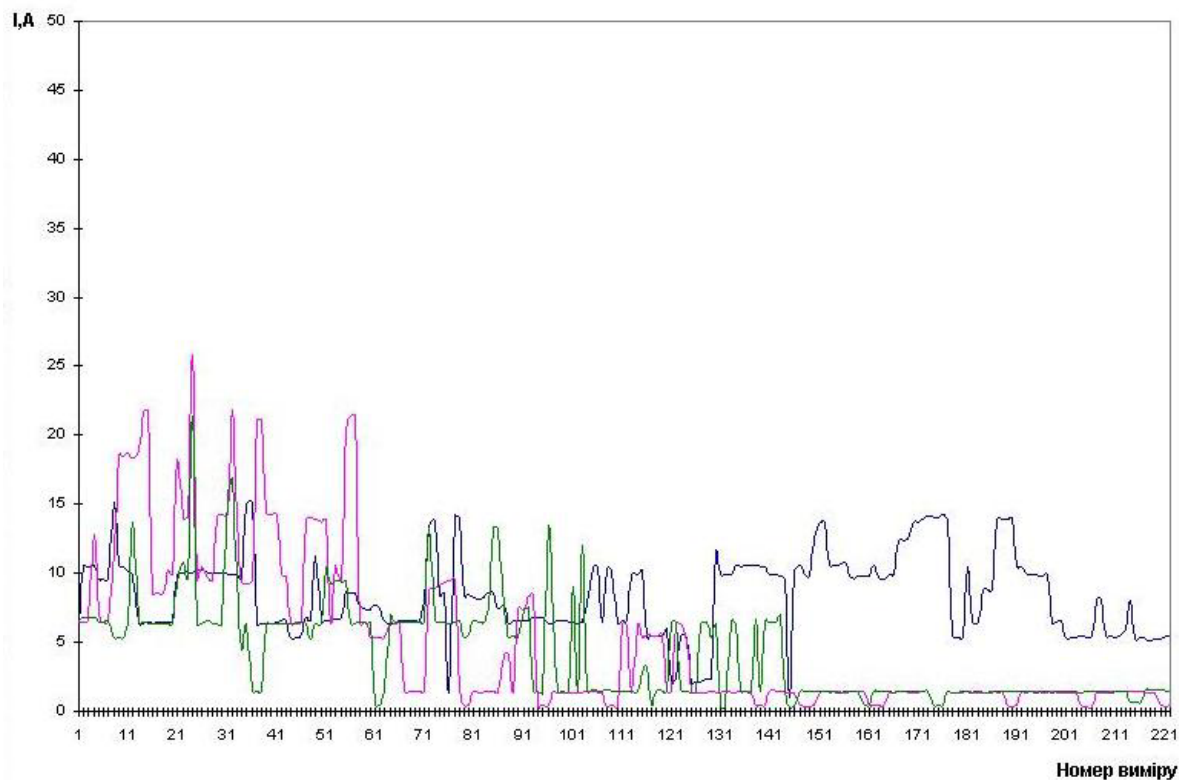
Рис.4. Величина струму споживання в фазі А

Основні числові характеристики одержаних експериментальних даних наведено в табл. 1.

1. Числові характеристики струмів у фазі А

Назва	Група 1	Група 2	Група 3
Середнє значення	5,51081081	4,87117117	4,042342342
Стандартна похибка	0,24220151	0,4289177	0,288450588
Стандартне відхилення	3,60872124	6,39072982	4,297816968
Дисперсія вибірки	13,022869	40,8414276	18,47123069
Ексцес	-0,2410135	1,20529015	2,067472569
Асиметричність	0,10737999	1,43886457	1,273019343
Мінімум	0,3	0,3	0,3
Максимум	16,2	24,1	22,4

На рис.5 зображено результати вимірювання струму споживання в фазі В.

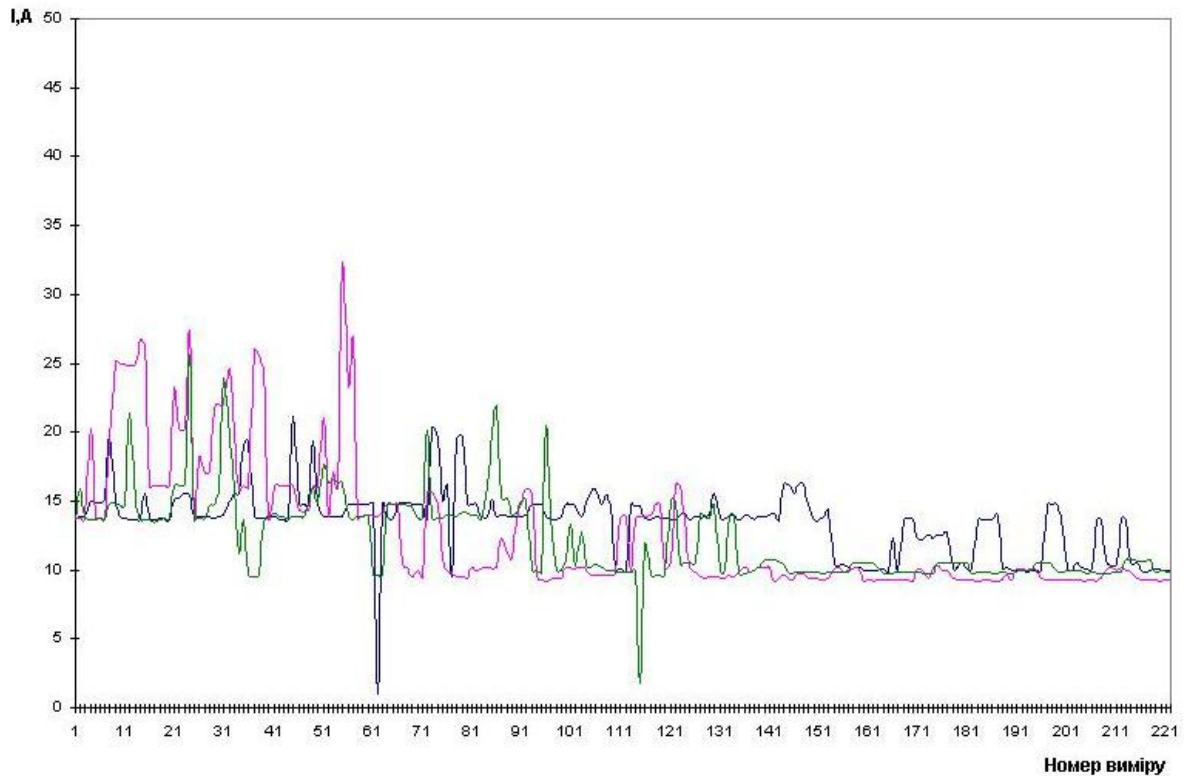
Рис. 5. Величина струму споживання в фазі В

Основні числові характеристики одержаних експериментальних даних наведено в табл. 2.

2. Числові характеристики струмів у фазі В

Назва	Група 1	Група 2	Група 3
Середнє значення	8,402252252	4,995945946	4,146846847
Стандартна похибка	0,193338623	0,390142028	0,238780823
Стандартне відхилення	2,880680596	5,812985289	3,55775413
Дисперсія вибірки	8,298320696	33,79079797	12,65761445
Ексцес	-0,108843977	1,450549601	2,579938687
Асиметричність	0,182121943	1,491938878	1,32194897
Мінімум	1	0,3	0,3
Максимум	15,2	25,8	21,4

На рис.6 зображено результати вимірювання струму споживання в фазі С.

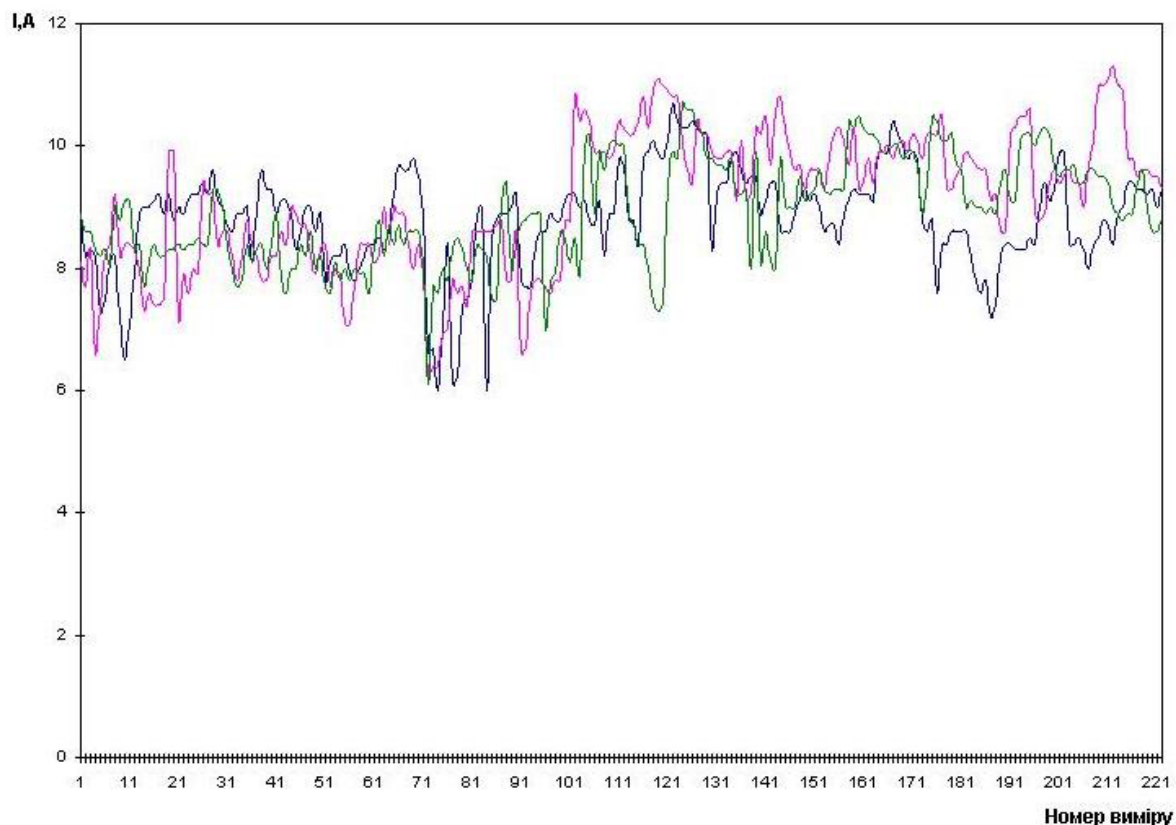
Рис.6. Величина струму споживання в фазі С

Основні числові характеристики одержаних експериментальних даних наведено в табл. 3.

3. Числові характеристики струмів у фазі С

Назва	Група 1	Група 2	Група 3
Середнє значення	13,47702703	12,70495495	12,17117117
Стандартна похибка	0,160615741	0,320526189	0,199952885
Стандартне відхилення	2,393120644	4,775732655	2,979230894
Дисперсія вибірки	5,727026416	22,8076224	8,875816722
Ексцес	3,508770991	2,286021484	2,957848157
Асиметричність	-0,431184946	1,679075786	1,1602711
Мінімум	1	9,2	1,8
Максимум	21,1	32,2	25,6

На рис.7 зображено результати вимірювання струму в нульовому проводі.

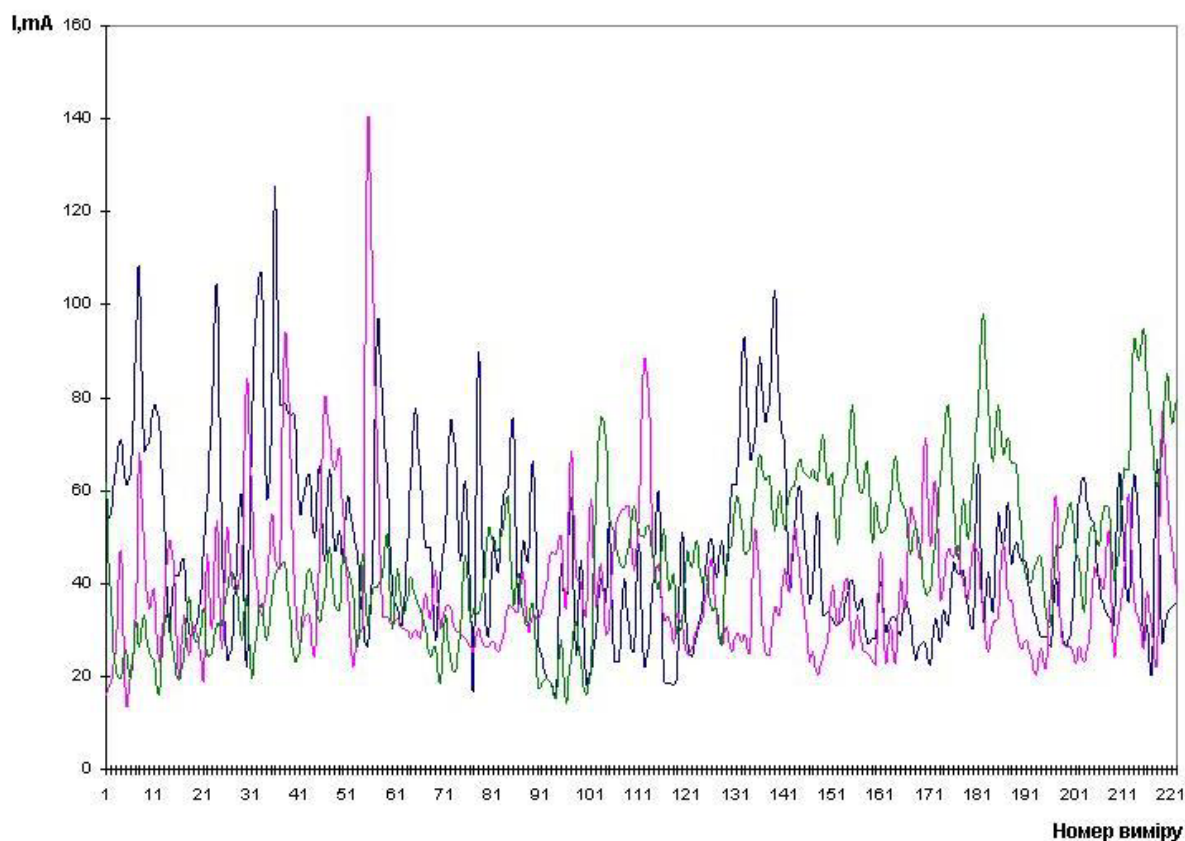
Рис.7. Величина струму в нульовому проводі

Основні числові характеристики одержаних експериментальних даних наведено в табл. 4.

4. Числові характеристики струмів у нульовому проводі

Назва	Група 1	Група 2	Група 3
Середнє значення	8,804954955	9,103603604	8,908108108
Стандартна похибка	0,055753069	0,075144354	0,057057715
Стандартне відхилення	0,830702013	1,119625659	0,850140807
Дисперсія вибірки	0,690065835	1,253561616	0,722739391
Ексцес	1,417779826	-0,66315025	-0,576950067
Асиметричність	-0,759555133	-0,295133002	0,009249523
Мінімум	6	6,2	6,1
Максимум	10,7	11,3	10,7

На рис.8 зображено результати вимірювання струму витоку в мережі 0.38 кВ.

Рис. 8. Величина струму витоку

Основні числові характеристики одержаних експериментальних даних наведено в табл. 5.

5. Числові характеристики струмів витоку

Назва	Група 1	Група 2	Група 3
Середнє значення	47,16878378	38,60423423	45,5309009
Стандартна похибка	1,366280849	1,077893923	1,148205684
Стандартне відхилення	20,35712616	16,06025774	17,10787938
Дисперсія вибірки	414,4125854	257,9318788	292,6795367
Ексцес	0,880752896	7,816779746	-0,085722816
Асиметричність	0,984100852	2,182200368	0,490241815
Мінімум	16,54	14,31	14,42
Максимум	125,3	137,78	97,95

Отже, максимальний струм споживання в фазі А становить 24,1 А, у фазі В – 25,8 А, у фазі С – 32,2 А, але з графічного матеріалу видно, що в мережі спостерігається несиметричне споживання за фазами, що зумовлює появу струму в нульовому проводі, максимальне значення якого сягає 11,3А. Це зумовлено особливістю роботи обладнання як в корівнику окремо, так і в сільськогосподарській галузі загалом. Режим роботи технологічного обладнання такий:

1) з 7.30 – 10.20 проводиться доїння корів. Основним споживачем є два електродвигуни компресорів. Перший двигун вмикається при зниженні

тиску в ресивері нижче допустимого. Інтервал вмикання 4 - 7 хв., другий двигун працює майже весь час.

2) з 9.00 – 10.30 проводиться прибирання гною, в дію установку приводять три електродвигуни. Один із них змінює свій напрямок обертання кожні 7 – 8 хв.

3) охолодження молока проводиться цілодобово. В дію охолоджувальну установку приводить електродвигун компресора. Періоди вмикання та вимикання цього електродвигуна залежать від кількості молока, заданої температури та температури в приміщенні.

Потужність споживачів в корівнику: охолоджувач молока – 0,4 кВт; компресор (перший двигун) – 2,2 кВт; компресор (другий двигун) – 3 кВт; похилий транспортер – 3 кВт; поперечний транспортер – 1,5 кВт; поздовжній транспортер – 4 кВт; котельня – 0,35 кВт; обігрівач – 5 кВт; люмінесцентні лампи (36 Вт) – 58 шт., загальна потужність 2,1 кВт; лампи розжарювання (75 Вт) – 12 шт., загальна потужність 0,9 кВт.

Як видно з табл. 5 максимальний струм витоку сягає 137,78 мА, хоча відомо, що струм більше 100 мА при протіканні його через організм створює небезпечні наслідки для живих організмів [8]. З рис. 8 видно, що ця величина струму витоку має випадкове значення і малий час протікання.

Висновки

Наведений графічний матеріал та обчислені числові характеристики дають змогу аналізувати динаміку зміни струмів у часі в досліджуваному корівнику.

Список літератури

1. Герасименко В.П. Передумови підвищення надійності захисту та попередження появи струмів витоку в мережах 0,38 кВ /В.П. Герасименко// Праці ТДАТУ. – Мелітополь, 2011. – Т4, № 11. – С. 109 – 115.
2. Козирський В. Вплив електричного струму на організм людини та сільськогосподарських тварин в мережах напругою до 0.4 кВ / В.Козирський, В.Герасименко // Техніка і технології АПК. – 2010. – №12(15). – С. 22 – 24.
3. Козирський В.В. Передумови підвищення надійності захисту від струмів витоку в мережах 0,38 кВ /В.В. Козирський, В.П. Герасименко // Наук. вісник НУБіП України. – 2011. – №166, ч. 3. – С. 153 – 157.
4. Козирський В.В. Способи і засоби підвищення надійності захисту та попередження появи небезпечних струмів в мережах 0,38 кВ / В.В. Козирський, В.П. Герасименко, О.В. Ковальов // Праці ТДАТУ. – Мелітополь, 2012. – Т.2, № 12. – С. 59 – 65.
5. Козирський В.В. Підвищення надійності захисту від струмів витоку в мережах 0,38 кВ / В.В. Козирський, В.П. Герасименко, Н.В.Майбородіна // Техніка і технології АПК.– 2012. – № 2(29). – С. 22 – 24.
6. Охрана труда в электроустановках: учеб. для вузов [под ред. Б.А. Князевского]. – 3 – е. изд.– М.: Энергоатомиздат, 1983. – 336 с.
7. Цапенко Е.Ф. Контроль изоляции в сетях до 1000 В / Е.Ф.Цапенко.– [2-е изд., перераб.]. – М.: Энергия, 1972. – 120 с.
8. Штепан Ф. Устройства защитного отключения, управляемые дифференциальным током / Ф. Штепан. – Прага: Moeller, 2004. – 90 с.

Проведен анализ экспериментального исследования величин токов потребления и тока утечки в линии 0.38 кВ. Приведена методика и техническое обеспечение эксперимента.

Ток потребления, ток утечки, защита, изоляция, исследовательская установка.

The analysis of the pilot study variables current consumption and current leakage in the line of 0.38 kV. A method and technical support of the experiment.

Current consumption, leakage current, protection, isolation, pilot plant.

УДК 621.324

АКТИВАЦІЯ ТА СТИМУЛЯЦІЯ РОСТУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР ШЛЯХОМ НАНЕСЕННЯ ЖИВИЛЬНИХ РОЗЧИНІВ ЕЛЕКТРОСТАТИЧНИМ МЕТОДОМ

***Г.Б. Іноземцев, доктор технічних наук
С.Д. Ващишин, аспірант ****

Розглянуто метод підвищення врожайності овочевих культур шляхом позакореневого внесення живильних розчинів електростатичним методом. Наведено результати експериментальних досліджень: визначено дисперсність, рівномірність, ступінь покриття та осадження живильних розчинів на поверхню обробки, ефективність методу.

Урожайність, активація та стимуляція росту рослин, позакореневе підживлення, живильні розчини, електростатичний метод розпилення, густина, ступінь покриття, дисперсність, ступінь осадження розчину.

Одним із шляхів вирішення проблеми збільшення врожайності овочевих культур є підвищення активації та стимуляції їх росту шляхом позакореневого підживлення рослин живильними розчинами електростатичним методом розпилення, який забезпечує більш якісне внесення їх та зменшення витрат живильних розчинів [1].

Позакореневе підживлення – науково визнаний метод, який швидко і цілеспрямовано врівноважує дисбаланси поживних речовин у рослинах, що сприяє їх розвитку і росту. Цей метод використовується, коли через несприятливі кліматичні умови і послабленого стану ґрунту, знижується ефективність поглинання поживних речовин системою рослин. Ефективність застосування позакореневого підживлення залежить від якості внесення живильних розчинів, яку можна отримати за допомогою електростатичного методу розпилення [1].

---

* Науковий керівник – доктор технічних наук, професор Г.Б. Іноземцев

© Г.Б. Іноземцев, С.Д. Ващишин, 2012